

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Utrecht, 22 juli 2024

KNMG
Mercatorlaan 1200
Postbus 20051
3502 LB Utrecht

088 - 440 42 00
directiesecretariaat@fed.knmg.nl

Referentie
RH/AR/SN/jb

Onderwerp
Reactie op de Internetconsultatie: Tweede Nota van Wijziging
Aanpassing Wet Zeggenschap Lichaamsmateriaal (Wzl)

Geachte Minister,

Namens artsenfederatie KNMG willen wij hierbij onze visie geven op de internetconsultatieversie van de Tweede Nota van Wijziging bij het voorstel van de Wet Zeggenschap Lichaamsmateriaal. Ondanks dat de tweede nota van wijziging geen wijzigingen bevat ten aanzien van het gebruik van lichaamsmateriaal in verband met strafvordering willen wij, in vervolg op onze eerdere reactie en inbreng, dit punt nogmaals onder uw aandacht brengen. Deze reactie wordt ondersteund door de Patiëntenfederatie Nederland.

In het algemeen willen wij opmerken dat de vertrouwensrelatie tussen behandelaar en patiënt van groot belang is voor een goede medische behandeling. Het is daarom essentieel dat die vertrouwensrelatie gewaarborgd blijft door bij nader gebruik van lichaamsmateriaal de betrokkene daadwerkelijk in staat te stellen om zeggenschap uit te oefenen over diens eigen lichaamsmateriaal of een bewerking daarvan voor een ander doel dan diens eigen behandeling.

Gebruik van lichaamsmateriaal in verband met strafvordering

De conceptversie van de tweede nota van wijziging laat artikel 20 (Gebruik van lichaamsmateriaal in verband met strafvordering) van het wetsvoorstel inhoudelijk ongewijzigd. Dit artikel bevat uitzonderingen waarbij geen toestemming van de patiënt nodig is voor het gebruik van diens lichaamsmateriaal, voor de opsporing en vervolging van strafbare feiten. De KNMG heeft ernstige bezwaren tegen dit onderdeel.

Volgens de KNMG moet het gebruik van lichaamsmateriaal voor strafrechtelijke doeleinden zonder toestemming niet worden opgenomen in deze wet die bedoeld is om de zorgvuldige omgang met lichaamsmateriaal te borgen en de zeggenschap van burgers te verstevigen en in balans te brengen met andere doelen van grote maatschappelijke waarde, zoals medisch-wetenschappelijk onderzoek.

De minister geeft in de memorie van toelichting aan dat het wetsvoorstel op dit punt aansluit bij de leer van de 'zeer uitzonderlijke omstandigheden' zoals ontwikkeld in de rechtspraak. Dat leerstuk geldt echter slechts voor de inbeslagneming van medische dossiers. Lichaamsmateriaal bevat meer, andere en extra gevoelige informatie, zoals DNA, en kan niet gelijk worden gesteld aan persoonsgegevens in een medisch dossier.

De KNMG vindt het niet proportioneel om voor een gering aantal uitzonderlijke gevallen een wettelijke regeling te treffen en vreest dat een wettelijke regeling het Openbaar Ministerie ertoe kan verleiden om vaker te stellen dat aan de criteria voor 'zeer uitzonderlijke omstandigheden' wordt voldaan. Dit creëert het risico dat in al die gevallen automatisch en ten onrechte wordt aangenomen dat sprake is van een uitzonderlijk geval.

De KNMG vreest dat patiënten hun lichaamsmateriaal niet langer willen laten bewaren vanwege het risico dat het voor strafvorderlijke doeleinden kan worden gebruikt, wat een belemmering vormt voor wetenschappelijk gebruik en het doel van de wet ondermijnt. Om het vertrouwen in het bewaren en nader gebruiken van lichaamsmateriaal te waarborgen, pleit de KNMG ervoor om deze uitzondering uit het wetsvoorstel te schrappen.

Wij hopen dat u onze zorgen en voorstellen in overweging wilt nemen en zijn uiteraard bereid om nadere toelichting te geven indien gewenst.

Met vriendelijke groet,

René Héman, arts M&G, bedrijfsarts
voorzitter Artsenfederatie KNMG